

NÁRODNÍ OSVOBOZENÍ

20
KORUN
ČESKÝCH

18. března 2023 • číslo 3

Finanční podporu pro aktivity
ČSBS zasílejte na účet:
Český svaz bojovníků
za svobodu
Legerova 1854/22, Praha 2
IČO: 00442755
b. ú. 107-240 726 02 17/0100
Komerční banka

ČTRNÁCTIDENÍK ČESKÉHO SVAZU BOJOVNÍKŮ ZA SVOBODU • 1924 – 1938, 1945 – 1948 VYDÁVÁNO ČsOL, OBNOVENO ČSBS 1990

WWW.SVAZBOJOVNIKU.CZ

Provolání

Ústředního výboru Českého svazu bojovníků za svobodu

Invazi Ruské federace na Ukrajinu dne 24. února 2022 odsoudil Ústřední výbor Českého svazu bojovníků za svobodu prostřednictvím svého předsedy jako jedna z prvních společenských organizací a spolků. Prostřednictvím České tiskové kanceláře a přímým oslovením vládních politiků tlumočil svůj postoj i občanům České republiky. U příležitosti prvního výročí invaze vyjadřuje Ústřední výbor Českého svazu bojovníků za svobodu na svém rádném zasedání konaném dne 21. února 2023 co nejrozhodnější protest proti pokračování této bratrovražedné války.

Jsmo přesvědčeni, že tato čím dál tím více eskalující válka přináší velká neštěstí nevinným obyvatelům jak Ukrajiny, tak obyvatelům Ruské federace a také nebezpečí pro národy celé Evropy. Nyní po roce je konec tohoto lidského utrpení a velkého počtu zmařených životů stále v nedohlednu.

Ústřední výbor Českého svazu bojovníků za svobodu, jehož členové zastupují členy Svazu ze všech krajů České republiky, přijímá s povděkem snahy všech politiků a státních představitelů České republiky, kteří usilují o nastolení míru na Ukrajině. V tom se ztotožňují s prohlášením papeže Františka a jeho výzvou o ukončení této války – viz ČTK 25. prosince 2022: „Pomysleme zejména na děti, které po celém světě touží po míru. Podívejme se do tváří ukrajinských bratrů a sester, kteří letošní Vánoce prožívají ve tmě, venku nebo daleko od svých domovů kvůli destrukci způsobené deseti měsíci války,“ prohlásil papež. „Kéž Pán osvítl mysl těch, kteří mají moc umlčet zbraně a okamžitě ukončit tuto nesmyslnou válku,“ řekl také papež František.

Většina členů Českého svazu bojovníků za svobodu pochází z rodin, které trpěly za Druhé světové války, a proto víme, že taková válka poznamená bratrské soužití mezi národy na celá desetiletí. Proto, cestou našich politiků a státních představitelů vyzýváme všechny zúčastněné strany konfliktu k jednání o míru.

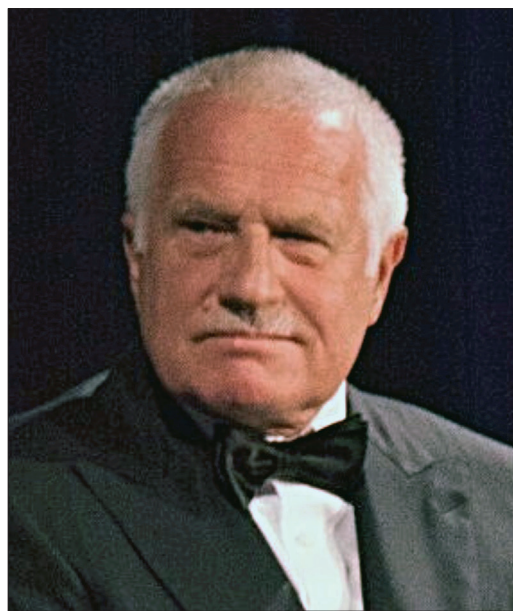
V Praze 21. února 2023
Členové Ústředního výboru ČSBS

První rok trvání ukrajinské války

Dnes je první výročí okamžiku, o kterém jsme si snad všichni mysleli, že už nikdy nenastane: okamžiku, kdy v Evropě – byť velmi východní – vypukne velká válka, které se zúčastní statisícové armády, jejichž střet způsobí smrt mnoha desítkám tisíc (ne-li o nulu více) lidí. Událost tohoto typu vždy vyvolává obrovské množství výroků – racionálních i neracionálních, uvážných i neuvážných, chytrých i hloupých, férových i neférových. Rezolutních odsudků, i výroků strukturovaných, a tedy koncepčněji se dívajících. Určitě vyjádřím postoj nemalého množství lidí, když řeknu, že ve veřejném prostoru je naprosto neomluvitelně málo

zastoupen smutkem, autentické rozhořčení, nechápání, jak se něco takového mohlo dopustit, zoufalství z beznaděje, že člověk nemá šanci něco udělat, pocit bezmoci, že rozhodující světoví politici sice mluví, ale nekonají.

Tyto pocity jistě mají ti skutečně trpící, ti zmrazení, ti umírající. Mají je i jejich nejbližší, ale ani ti nemají možnost situaci ovlivnit. Svět, nebo aspoň ten nás zajímající západní svět, s nímž se identifikujeme, čeká. Vydává sice silné výroky (ale většinou jen pro domácí publikum, neboli pro příští volby), ale nic k zastavení války nedělá. Výmluva, že nic dělat nejde, není obhajitelná. Vypadá to spíše jako čekání na to, že to nějak samo dopadne, doplněné vírou těch čeka-

jících, že agresor – když budeme na Ukrajinu posílat více a více zbraní – prohraje. Není tato hrůzná, ničivá, naprosto nepřijatelná a neospravedlnitelná, ale stále ještě jenom relativně „malá“ válka nezastavitelná hlavně proto, že je součástí něčeho daleko většího? Něčeho, co opravdu zastavitelné není?

Není součástí souboje o hegemonii v dnešním světě, jehož je východní, převážně ruským obyvatelstvem osídlená část Ukrajiny více méně náhodnou obětí? V minulém století byl souboj o hegemonii ve světě do značné míry poháněn ideologií, soubojem komunismu s kapitalismem (což je slovo, které dnes už mnozí vyslovují jen s ostychem), ale o tento

Vážený pane předsedo, vážení členové Ústředního výboru Českého svazu bojovníků za svobodu,

děkuji za zaslání Vašeho dnešního, velmi potřebného a pěkně nformulovaného svolání. Zcela s Vámi souhlasím, že je třeba protestovat proti pokračování této války. Napsal jsem k tomu dnes také krátký článek, který Vám v příloze zasílám. Myslím, že je zcela v souladu s Vaším svoláním. Můžete ho jakkoli citovat či dát na svou webovou stránku.

S mnoha pozdravy
Václav Klaus

souboj už dnes nejde. Dnes jde více o „pouhé“ hegemoniální zájmy. V historii to ani zdaleka není poprvé. Popsali to mnozí historikové, nedávno i můj dobrý známý, harvardský profesor Graham Allison, jehož kniha „Osudová past: Spojené státy versus Čína“ – s dovětkem „Thúkydidovo poučení z dějin“, vyšla v roce 2018 i česky. Toto jeho „poučení“ z peloponéské války mezi rostoucími Athénami a dosavadním hegemonem Spartou má určitě co říci i dnešku.

Ve válkách není jen totální výhra a prohra. Je i vyjednávání a hledání kompromisu. A není-li k tomuto vyjednávání dostatek síly a odvahy, je – a být musí – alespoň úsilí o zastavení bojů, o příměří. Proč slovo příměří dosud zcela absentuje? Proč je vydáváno (a tím karikováno) za appeasement, za něco apriorně špatného? Proč je Churchillův silný výrok vůči Hitlerovi tak lehkovážně aplikován i dnešním světem? Často cituji Stefana Zweiga. Hodí se to i teď: „Ti, kteří nejuživěji uhánějí do války, jsou dezertéry před vlastní zodpovědností, ne hrdinové z pocitu povinnosti“ (z jeho Netrpělivosti srdce).

Vím, že si stejně otázky před osmi, devíti desetiletími kladly generace mých rodičů a prarodičů také, ale neměli bychom se na chvíli zastavit a s vážným přemýšlením se ptát, zda jsme dnes ve stejné situaci? Nedovedl jsem si – stejně jako Zweig – představit, že bych se mohl dožít chvíle, kdy bude nabíjení děl a výstřely z jejich hlavní zнову nejčastějším mediálním obrázkem, který je ukazován na všech televizních kanálech vlastně nepřetržitě. Dá se to nějak zastavit? Jsem přesvědčen, že to zastaveno být musí.

■ Václav Klaus

Vyhrát mír – ne válku!

Prohlášení FIR, rok po začátku války na Ukrajině

Tento víkend se v mnoha evropských městech uskutečnila manifestace za mír. Víme o Bruselu, Berlíně, Miláně a mnoha dalších místech. V těchto aktivitách vidíme důležitý signál pro mírové řešení ukrajinské války, které se opírá o příměří a diplomatické iniciativy, nikoli o dlouhou válku na úkor lidí na Ukrajině a v dalších válečných oblastech. FIR při této příležitosti přijala následující prohlášení:

„Dne 24. února 2022 ruské jednotky napadly Ukrajinu v rámci velké eskalace rusko-ukrajinského konfliktu. Invaze si vyžádala desítky tisíc mrtvých na obou stranách

a zhoršila roli NATO v této oblasti. Přímým důsledkem ruského rozhodnutí bylo, že ze země muselo uprchnout nejen asi 16 milionů Ukrajinců, ale další stovky milionů lidí musí nést následky hospodářské války, kde extrémně vzrostly náklady na energie, hnojiva a obilí, které se staly téměř nedostupnými. Chudší země světa a spekulanti využívají této války ke zvýšení svých zisků.“

Jsmo svědky toho, že tato válka stále více nabývá charakteru zástupné války mezi Ruskem a státy NATO, prostřednictvím masivních dodávek útočných zbraní z arzenálu NATO a logistické podpory.

Do této války je zapojena i Evropská unie, místo aby následovala způsob vyjednávání, který začal před lety Minskými dohodami.

Nyní můžeme po celém světě slyšet stále více rozumných hlasů, dokonce i bývalých vojenských důstojníků a diplomatů, volajících po okamžitém příměří bez předběžných podmínek a po zahájení jednání mezi válčícími stranami. Výzva Světové federace veteránů (WVF) a Mezinárodní federace bojovníků odporu (FIR) z listopadu 2022 proto uvádí:

„Zbraně nikdy nepřinesou mír, diplomacie a vyjednávání jsou jediným způsobem. To je nutné především pro záchranu životů civilního obyvatelstva na obou stranách.

V tom se také vidíme, ve shodě s papežem Františkem, který naléhavě varoval před nebezpečím jaderné války, která bude mít katastrofální následky nejen na bojišti,

ale i pro všechny evropské země a rozhodně pro celé lidstvo.“

Mezinárodní mírové síly proto vyzývají Rusko a Ukrajinu, aby přijaly nabídky zprostředkování a dialogu ze strany OSN a různých států. To je jediný způsob, jak zastavit válku a zachránit lidské životy. Vítejte postoj latinskoamerických vůdců na summitu CELAC v Argentině, kteří znovu potvrdili zásadu „ne válce a ano dialogu a spolupráci“ – to znamená žádné dodávky zbraní a žádné sankce. Vyzýváme lidi ve všech zemích, aby posílili své veřejné aktivity pro mír. Pokud bude hlas lidu hlasitější, vlády na to zareagují.

FIR již na jaře 2022 apeloval na veterány Velké vlastenecké války v různých evropských zemích a Izraeli, aby využili svého sociálního a politického vlivu a pracovali na okamžitém zastavení nepřátelství v této válce.

„Obraťte se na vůdce svých zemí. Požádejte je, aby prostřednictvím dialogu s politickými vůdci v Rusku a na Ukrajině, jakož i se zástupci armády na obou stranách dosáhli okamžitého zastavení všech nepřátelských akcí, a aby zajistili, že dodávka útočných zbraní tato nepřátelství neprodlouží. Okamžité příměří je nezbytné pro ochranu civilního obyvatelstva, které zahrnuje mnoho bývalých sovětských veteránů a jejich rodin. Vědí lépe než kdokoli jiný, že zbraně musí mlčet. Dodávky zbraní nepřinesou mír, pouze zastavení bojů a seriózní jednání mezi válčícími stranami.“

Toto je způsob života lidí a lidí, sen o lepším a mírumilovnějším světě. To je způsob dnešních partyzánů. Přívrženci míru, přívrženci lidskosti!

■ FIR Newsletter,
24.2. 2023, Ulrich Schneider

03

9 770231 816008

Památný den, bitva u Sokolova 8. březen 1943

První československý samostatný polní prapor, který se od roku 1942 připravoval v Buzuluku na bojové nasazení, byl dne 30. ledna 1943 slavnostně vypraven na frontu. Do bitvy u Sokolova nasadila československá armáda poprvé ženy. Jednotka, v čele s plukovníkem Ludvíkem Svobodou, se měla připojit k ofenzivě Rudé armády, která od listopadu předchozího roku rychle postupovala, přičemž obsadila území rozlohou srovnatelné s dnešním Španělskem. Nicméně, v důsledku nevídaného tempa postupu, RA nezajistila (nebo nemohla zajistit) dostatečnou obranu svých zadních linií.

Polní maršál Erich von Mannstein, kterému bylo svěřeno velení Skupiny armád Jih wehrmachtu, tuto situaci předvídal, nechal nepříteli postupit dále do srdce Ukrajiny a poté, v únoru 1943, zahájil mohutný protiútok, který směřoval z prostoru Dněpropetrovska, na města Charkov a Bělgorod. Mířil tak do boku a týlu Rudé armády. Sovětské velení bylo tímto obratem zaskočeno. V prostoru Charkova navíc, nebyla pokrytá souvisle fronta, čehož využili Němci a podnikli tvrdý útok. Přístupy k Sokolovu bránil v první linii v osadě Taranovka sovětský 78. gardový střelecký pluk, který bojoval s obrovskou přesilou Němců. Proto se mohli čs. vojáci dobře připravit na blížící se útok a provádět opevňovací práce. Problémem bylo, že řeka Mža byla zamrzlá a nebylo těžké, aby se přes ni dostaly německé tanky. Velitel praporu Ludvík Svoboda tedy rozhodl, že se jedna rota přesune před řeku Mžu, kde zbuduje obranné postavení. K tomuto úkolu se přihlásil velitel první rot, nadporučík Otakar Jaroš. Dne 8. března 1943 zahájily jednotky wehrmachtu - 1. praporu pluku tankových granátníků 4 a motocyklový oddíl 6 postup na Sokolovo. Silná obranná palba 1. čs. praporu ze Sokolova a severního břehu řeky Mža, však donutila německé útočníky zastavit útok a stáhnout se zpět. Intenzita obranné palby totiž předčila německé očekávání. Poté se rozhodl krutý boj, při kterém se však čs. vojáci nezalekli

postupujících nepřátelských jednotek a snažili se je ničit protitankovými puškami a protitankovými granáty.

Jelikož protitankové pušky neměly účinnost probít čelní pancíře německých obrněnců, obránci stříleli do pásů nebo z boku a do prostoru motoru. Čs. vojáci odrazili několik útoků pěchoty, ale německá přesila byla velká. Kolem páté hodiny odpolední, vojáci zaujali kruhovou obranu kolem sokolovského chrámu. Ludvík Svoboda se rozhodl, že vyšle do protiútku sovětské tanky. Pod prvním z nich se při přejezdu přes řeku probořil led, takže v podpoře první rot nebylo možné pokračovat. Tato událost však byla dobrou zprávou pro bránící se československá a sovětská vojska - bylo jasné, že německá tanková vojska již nemohou z chodu překročit řeku Mžu. Svoboda kolem sedmé hodiny nařídil, aby se vojáci bojující u Sokolovu stáhli za řeku. V důsledku minometného ostřelování bylo přerušeno telefonní vedení, však byla zničena i radiostanice. Rozkaz k ústupu se tak do Sokolova nedostal. A tak u sokolovského chrámu pokračoval hrdinný obranný boj. Padl zde nadporučík Otakar Jaroš, který dostal zásah v okamžiku, kdy se chystal hodit na německý obrněný protitankový granát. Po setmění prudké boje ustaly, ústup čs. vojáků ze Sokolova probíhal celou noc. Čechoslováci tak splnili svůj bojový úkol, který zněl: nepustit Němce přes řeku Mžu. Boje ještě pokračovaly 9. března, kdy dvě

čs. roty podnikly protiútok na Sokolovo, při němž Němci utrpěli další ztráty. Dne 11. března zachytili čs. radisté německou zprávu, díky které byl odhalen německý protiútok. Sovětské dělostřelectvo zahájilo do místa soustředění Němců palbu a útočící jednotky rozprášilo.

Úspěšný bojový křest Čechoslováků

Tři československé roty, s necelou tisícovkou mužů a žen, měly na 10km úseku fronty. Po dva dny naši vojáci bojovali s útočící německou přesilou. Sokolovo je symbolem hrdinství, zejména 1. roty pod velením npor. Otakara Jaroše. Svůj hrob zde našlo 86 našich vojáků, dalších 114 jich bylo zraněno. Velitel obrany u Sokolova nadporučík Otakar Jaroš padl v boji, za statečnost obdržel nejvyšší sovětské vyznamenání, Hrdina SSSR, jako první cizí státní příslušník. Vysoké sovětské řády a medaile obdrželo dalších 87 příslušníků Československého polního praporu. Po bitvě u Sokolova následovala krutá německá odplata. Desítky našich zraněných od Sokolova a léčených v charkovské nemocnici, byly Němci postříleny, mnozí zajati byli bestiálně umučeni... Československý polní prapor nabral po Sokolovu na síle, stal se 1. československým armádním sborem. Od Sokolova postupoval spolu s Rudou armádou přes Kyjev, Bílou Cerekev, Duklu, na Slovensko a poté, až do Prahy. To jsou ve stručnosti dějinná fakta.

■ připravil Ioannis Sideropoulos

Václav Morávek, známý jako Pobožný pistolník (8. srpna 1904 Kolín – 21. března 1942 Praha)

Byl nejmladším členem odbojové trojice Balabán, Mašín, Morávek, která působila na území Protektorátu v letech 1939–1942. Tato odbojová skupina shromažďovala zpravodajsky cenné informace, které následně posílala do Londýna a taktéž prováděla samostatnou diverzní činnost.

Václav Morávek v meziválečném období sloužil jako důstojník československé armády a za druhé světové války se stal legendárním hrdinou českého protinacistického odboje. Byl členem legendární skupiny přezdívané gestapem „Tři králové“. Používal krycí jména *León, Mladý, Vojša, Ota* a *Procházkza*.

Václav Morávek: „Věřím jen bohu a svým pistolím“ ...

Morávek se střetl s gestapem, když šel na konspirační schůzku, která byla naplánována po jeho setkání s londýnskými parašutisty, kteří později prosluli svým smrtícím útokem na Heydricha, na Staroměstském náměstí. Na schůzku se nevydal sám. Předvoj mu dělal jeho pobočník, rotmistr Václav Řehák, který před schůzkou zkontroloval tajné konspirační znamení u Thümmelova bytu. Nikdo z nich nemohl tušit, že Thümmel byl již hodinu před schůzkou na Staroměstském náměstí zatčen gestapem. Řehák však žádné potvrzující znamení bezpečnosti nenachází a navíc, cestou k Prašnému mostu se mu zdá, že je sledován. Snaží se ještě Morávka tajným znamením varovat, že něco není v pořádku, ale vzápětí je zatčen gestapem tak rychle, že ani nestáčí tasit zbraň. V tu chvíli se Morávek rozhodl jednat. Přebíhá ulici a začíná střílet. Past gestapa je však připravena dokonale.

Václav Morávek dostane první dva zásahy v místě, nad dnes umístěným, pomníkem, připomínajícím jeho smrt. Morávek nehodlá padnout do rukou gestapa živý. Zraněný se ještě pokouší uniknout mezi topoly, které by mu poskytly krytí. Mezi třetím a čtvrtým topolem odspodu dostane třetí zásah do hýždí, po kterém upadne a v okamžiku, kdy se ještě v pokleku snaží přibíhající gestapáky zasáhnout, ukončí jeho život čtvrtá střela zasahující zleva odspodu aortu. K Morávkově ještě narychlo dobíhají šéf pražského gestapa Fleischer s Kowalczykem a jeden z nich mu vstřelí dvě kulky do hlavy. Pro jistotu, že Morávek nepřežije a nebude mluvit...

A jak celý incident viděli Němci? Podle hlášení, které zaslal zastupující protektor Reinhard Heydrich Hitlerovu náměstkovi Martinu Bormannovi takto: „Velitel SS z německé bezpečnostní policie dne 21. března 1942 přešetřili dosud známé úkryty a mrtvé schránky bývalého št. kpt. Morávka, vedoucího britsko-české špionážní a sabotážní skupiny ilegální organizace českého odbojového hnutí, protože se nepodařilo dostat k Morávkově pomocí prostředníka.

Výsledkem několika zatčených v těchto úkrytech bylo zjištěno, že 21. března 1942 kolem devatenácté hodiny přijde Morávkův důvěrník do jednoho z parků na okraji Prahy. Několik úředníků obsadilo tento park krátce před 19. hodinou, aby dopadli Morávkovu důvěrníka a tak se dostali na stopu Morávkově. Důvěrník byl zatčen asi v 19. hod. po překonání prudkého odporu, přičemž mu bylo znemožněno použít odjištěnou pistole a zabráněno v pokusu o útek. Při výsledku zatčeného bylo zjištěno, že měl sjednat schůzku s dalším agentem na 22. hod. téhož dne, neboť Morávek se sám v 19. hod. nemohl dostavit. Asi v 19, 15, když zatčeného již odvádějí, objevil se z jedné postranní cesty nečekaně Morávek, spatřil svého zatčeného důvěrníka a zahájil střelbu, která byla opětována... Jakmile byl Morávek obklíčen a neměl už naději na únik, zastřelil se - a to dříve než mohli moji úředníci k němu přiskočit.“

■ red

Kapitán in memoriam Otakar Jaroš

(1. 8. 1912 Louny – 8. 3. 1943 Sokolovo)

Příslušník čs. jednotky v SSSR. Velel obraně ukrajinského Sokolova (SSSR) v březnu 1943. Byl to československý důstojník, účastník zahraničního odboje, který padl v bitvě u Sokolova a jako první cizinec ve druhé světové válce byl vyznamenán titulem hrdiny Sovětského svazu.

Otakar Jaroš: Sportovec, skaut, elektrotechnik

Budoucí první zahraniční Hrdina Sovětského svazu se narodil v Lounech do rodiny železničnického topiče. Jeho otec byl záhy služebně přeložen do Mělníka a tam prožil Otakar Jaroš své mládí. Byl všestranně nadaným sportov-

cem, chodil do Skauta i Sokola. Ve třicátých letech, pokračoval na Vyšší elektrotechnické škole v Praze. Následně nastoupil vojenskou službu. Rukoval k telegrafnímu praporu ve slovenské Trnavě a za dva roky poté se stal vojákem z povolání. Za první republiky se vypracoval až na velitele čety.

Náchod – Polsko – Sovětský svaz

Po zrádné Mnichovské konferenci, na podzim roku 1938, jej čekalo nejen velké zklamání z rezignace vrcholných politiků na obranu země, ale také propuštění z později likvidované armády. Poté pracoval jako úředník na náhodské poště. Odtud se až na třetí pokus dostal

ilegálně přes hranice do Polska, kde posléze vstoupil do čs. legionu, ve kterém bojoval v rámci Východní skupiny československé armády v zahraničí. Roku 1941 se Jaroš, na přání Ludvíka Svobody, stává součástí československé vojenské mise v SSSR. Spolu s dalšími byl vybrán, aby u hranic Slovenska navazoval spojení s domovem a pomáhal bývalým československým státním příslušníkům při odchodu do zahraničí.

Působení v Sovětském svazu

Zastával funkce velitele spojovací čety, velitele důstojnické školy i subalterního důstojníka školy. V lednu 1941 byl poslán do Mosk-

vy jako radista. Na frontě bylo Jarošovým úkolem udržet vesnici Sokolovo před německým útokem. Během plnění tohoto rozkazu byl však 8. března 1943 zabit a spolu s ním zhruba sto dalších Čechů a Slováků. Jednalo se o první vojenské vystoupení naší jed-

notky na východní frontě. Ještě během bojů bylo Otakarovi uděleno vyznamenání Zlatá hvězda Hrdiny Sovětského svazu. Toto nejvyšší sovětské vyznamenání obdržel jako vůbec první zahraniční voják, při strmém vzestupu tragické bojové slávy - v březnu 1943 se stal velitelem obrany Sokolova a v boji dne 8. března v hodnosti nadporučíka hrdinsky padl. Mimo řady vysokých vyznamenání obdržel i Československý vojenský řád Bílého lva „Za vítězství“, hvězda I. stupně. Otakar Jaroš byl in memoriam vyznamenán jako první cizinec ve druhé světové válce i Zlatou hvězdou hrdiny Sovětského svazu. Ta se udělovala společně se sovětským Leninovým řádem, jehož se stal Jaroš také držitelem a to mj. bylo i výrazným uznáním československého boje proti nacismu.

■ i.s.

120. let od narození Julia Fučíka Cetuna

Dne 23. února 2023 jsme si připomněli 120. let od narození Julia Fučíka, člena II. ilegálního Ústředního výboru KSČ, komunistického novináře, literárního a divadelního kritika a překladatele.

Letošní 120. Fučíkovy narozeniny pocítil svou návštěvou mj. přední britský historik, člen Královské společnosti umění a specialista na dějiny 17. století, ale i druhé světové války a hnutí odporu - dr. John Callow z univerzity v Suffolku. Dále pak to byli: V. Pázler, K. Konečná, J. Skála, M. Krajča, J. Jelínek, delegace ÚV ČSBS vedená jejím místopředsedou Emilem Kulfánkem a další, kteří se přišli poklonit Juliu Fučíkovi na Čestné pohřebiště v Praze. Již 10 let sdílí bronzový Fučík toto místo spolu s novinářkou-odbojářkou, Jožkou Jabůrkovou a jen opodál se tyčí socha Fučíkova spolupracovníka poslance Jana Švermy. „Dílo se s přispěním výrazné domácí a mezinárodní solidarity podařilo přemístit na toto místo. Přesně před 10 lety při znovu vztýčení hovořil spisovatel a scenárista Zdeněk Mahler, význačná osobnost na českém kulturní poli,“ zahájil pietní shromáždění Jan Jelínek, předseda Společnosti Julia Fučíka (SJF). Poslankyně EP a předsedkyně KSČM Kateřina Konečná zdůraznila odbojovou činnost Julia Fučíka proti německému okupantu... neváhal se mu odhodlaně postavit v protinacistickém odboji a jeho odvaha ho stála jeho mladý život. „Fučík ale zůstal nebezpečným i po své smr-

ti. Nebezpečným pro restaurování kapitalismus po roce 1989. Aby nový režim svoje kroky obhájil, vymyslel si legendu o údajné Fučíkově spolupráci s gestapem – pokračovala europoslankyně. To byly a jsou hanebné lži“. Jednou z akcí k uctění památky Julia Fučíka, byla exkurze v Národním památníku Pečkárna, kterou provedl Ing. Emil Kulfánek, vedoucí Památníku Pečkárna, který vede již 16 let. Ročně ho navštíví na 3,5 tisíce návštěvníků. Julius Fučík se narodil 23. února 1903 v Praze. Po maturitě začal dále studovat na FU Univerzity Karlovy. V roce 1921 vstoupil do KSČ. V roce 1926 se stal členem Devětsilu a posléze spoluzakládal Levou frontu. V období let 1928–1938 působil jako šéfredaktor týdeníku Tvorba a od roku 1929 pracoval v Rudém právu, Haló novinách

a působil také nějaký čas jako dopisovatel v Moskvě. První, desetidenní politický trest za provokování komunistických hesel si odykal Fučík na Pankráci, ještě dlouho před válkou. V roce 1933 bylo proti němu zahájeno trestní stíhání. Tehdy odešel do ilegality a byl dále aktivní pod krycím jménem. Roku 1938 se oženil s Augustou Kodeřicovou, později známou jako Gusta Fučíková. Od počátku německé nacistické okupace, v březnu 1939, Julius Fučík prodléval v ústraní, v Chotiměři, u svých rodičů. V letech největšího protikomunistického teroru, v letech 1941–1942, byl členem II. ilegálního Ústředního výboru KSČ, který byl pozatýkán a všichni jeho členové byli Němci popraveni. Julius Fučík byl zatčen v Praze, v bytě manželů Jelínkových, na adrese U Družstva Ideál 1133/23 (tehdy ulice Chittussiho) dne 24. dubna 1942. Bohužel, pamětní deska byla z tohoto domu po listopadu 1989 „demokraty“ z městské části Praha 4 odstraněna. Roku 1943 byl Julius Fučík odsouzen Říšským soudem k trestu smrti a poté byl ve věznicích v Berlíně-Plötzensee popraven. Místo jeho tělesných ostatků je však neznámé.

Monika Hoření / red

Julius Fučík a jeho výsledky v Petschkově paláci

Informace k uvedenému tématu se mohou čerpat buď z protokolů Gestapa, nebo z knihy, kterou Julius Fučík ve vězení Gestapa napsal, *Reportáž psaná na oprátce*.

Čerpal jsem informace k tomuto tématu z knihy: „Reportáž psaná na oprátce“ První vydání faksimile rukopisu, vydalo Ottovo nakladatelství, s.r.o. v roce 2008. Autoři doprovodných textů byli: PhDr. Zdeněk Mahler, PhDr. Miloš Ransdorf, CSc., doc. PhDr. František Janáček a RSDr. Libuše Eliášová. Julius Fučík byl zatčen v pátek, dne 24. dubna 1942 a do věznic Plötzensee v Berlíně byl transportován ve středu, dne 9. června 1943. Popraven oběšením, na traverze s háky vybavenými oprátkami, byl ve středu dne 8. září 1943.

Ve vyšetřovací vazbě Gestapa tedy strávil Julius Fučík celkem 412 dní, tj. 58,8 týdnů nebo také 13,5 měsíců. Většinu této doby strávil v Pankrácké věznicí, v té části věznic, kterou si pro sebe vyhradilo vedení pražského Gestapa, kde strážní službu vykonávali příslušníci německé vězeňské služby SS.

Kolik času, kolik dní a hodin strávil Julius Fučík při výsleších ve vyšetřovně Gestapa v Petschkově paláci, nelze z „Reportáže psané na oprátce“ přesně vyčíst. Psaní jednotlivých motáků „Reportáže“ zahájil Julius Fučík na jaře v roce 1943, tzn. cca 11 měsíců po svém zatčení. Podrobně popisuje průběh svého zatčení a první seznámení se s vyšetřovacími metodami gestapáků,

během prvních dvou dnů zatčení tj. 24. a 25. dubna 1942, kdy byl vyšetřujícími tak zmlácen, že několik měsíců nebyl schopen dalších výsleších. A když jej po několika měsících po dvakrát chtěli přivést k výslechu na nosítkách, tak výslechu nebyl schopen, neboť, vždy upadl do bezvědomí. Po svém „zmrtychvstání“ na jaře 1943 se Julius Fučík rozhodl, že se svým vyšetřujícím komisařem Josefem Böhmem (bývalým číšníkem) začne hrát zpravodajskou hru. A to tím způsobem, že mu naznačil, že má kontakty na vysokého funkcionáře KSČ v ilegality, konkrétně na Jana Švermu, o němž věděl, že se nachází mimo Protektorát a že se spojkou Jana Švermy je možné se setkat vždy 17. nebo 21. dne každého měsíce na konečných zastávkách tramvaje č. 17 nebo 21. Tím docílil toho, že byl vyvážen mimo vyšetřovnu v Petschkově paláci a mimo věznic na Pankráci v očekávání příslušníků gestapa, že dopadnou další odbojáře z řad ilegální KSČ. Přesný počet dní, kdy se v tomto období nacházel v Petschkově paláci, se však v Reportá-

ži nelze dočíst. Nicméně, pokud popisuje svůj pobyt v Petschkově paláci tzv. Pečkárně, vedle popisu jednotlivých místností, v nichž byl Julius Fučík vyslýchán, velice podrobně popisuje metody výslechu a „provoz“ ve dvou oddělených částech tzv. „domáčího vězení“ a to jednak v suterénu budovy, který sami vězni nazývali „Biografem“, kde službu vykonávali němečtí příslušníci strážní jednotky SS a ve čtvrtém poschodí v tzv. „čtyřstovce“, kde strážní službu vykonávali čeští policisté, poskytovani Gestapu jako výpomoc protektorátní policii.

Informace o výslechových metodách Gestapa v Petschkově paláci, o tzv. Biografu i čtyřstovce podala po 2. sv. válce řada politických vězňů, kteří tyto výsledky a následně věznění v německých nacistických věznicích, káznících a koncentračních táborech přežili. Nicméně, Julius Fučík, jako málokdo, ve své Reportáži podal ucelený obraz systému „středověkého“ útrpného práva, který Gestapo v Petschkově paláci používalo k získání informací od zatčených vězňů, včetně popisu a charakteristik jednotlivých aktérů a to jak vyšetřovatelů, tak i vyšetřovaných. Samozřejmě je možné o tom dále teoreticky hovořit, ale v tomto případě je myslím lepší, Památník Pečkárna navštívit a osobně „nasát“ atmosféru „Biografu“ v suterénu Petschkova paláce.

Ing. Emil Kulfánek, vedoucí Památníku Pečkárna

Delegace ÚV ČSBS vedená předsedou ÚV, Ing. Jaroslavem Vodičkou navštívila na pozvání bratrského SZPB jedno z hlavních center partyzánského odboje na Slovensku, Cetunu

Během SNP zde pod Javorinou s podporou obyvatelstva místních kopanic, bojovaly oddíly II. čsl. partyzánské brigády. Oddíl Hurban velel kpt. Miloš Uher, který spolu se svým zástupcem Antonem Jakubíkem a 16 ostatními spolubojovníky padl 27. února 1945 v jednom z největších bojů se speciální protipartyzánskou jednotkou Abwehrgruppe 218 Edelweis a pohotovostním oddílem Hlinkovy gardy. Fašisté a gardisté zde opravdu řádili. Vypálili pět osad patřících do obce Bzince pod Javorinou za pomoc partyzánům, za to, že jim poskytli kus chleba a teplé oblečení. Podjavorinský kraj se ve smyslu rozsahu a množství partyzánských akcí řadí mezi slovenskými partyzánskými regiony v letech 1944–1945 mezi neaktivnější. Později (po příchodu sovětských organizátorů protinacistického odboje) byla spojením více partyzánských oddílů vytvořena celoregionální 2. partyzánská brigáda J. V. Stalina. Její oddíly měly širokou podporu mezi obyvateli

oblastí kolem Myjavy, Brezové pod Bradlom, Nového Města, Staré Turé, Bošáce. Do činnosti brigády však negativním způsobem zasahovaly osoby z řad místních nepřejících, kriminálních elementů a osob věrných lidácké vládě, což později přispělo k tragické smrti Uhra a Jakubíka. Mezi nejznámější akce partyzánského oddílu Hurban a 2. partyzánské brigády J.V. Stalina, patří propad německé posádky sídlící ve škole ve Staré Turé 12.10.1944, boj na Bošáckých kopanicích 20.10.1944, odrazení gardistického zátahu dne 2.12.1944 v Bzincích pod Javorinou a boj v Cetuni dne 27.2.1945. Motorem místních (bzinských a lubinských partyzánů) byl rodák Miloš Uher. Dnes je jeho reputace u místních památníků, odbojářů a jednotlivců, amatérsky bádajících historii podjavorinského partyzánského hnutí vysoká. Lidé v regionu jej respektovali a podporovali, viděli v něm zhmotněný vlastní odbojový duch.

red

Na hrdinův partizánskeho boja v Cetuni a pod Javorinou nikdy nezabudneme.

Dňa 26. februára sa v obci Bzince pod Javorinou v časti Cetuna konala pietna spomienka na partizánsky boj, ktorý sa tu rozpútal pred 78. rokmi 27. februára 1945.

Tohtoročnej pietnej spomienky na Cetunský boj sa zúčastnila delegácia obce Bzince pod Javorinou vedená starostom obce Dušanom Malíkom, podpredsedovia Trenčianskeho samosprávneho kraja Jozef Trstenský a Michal Bartek, primár Nového Mesta nad Váhom František Mašlonka s delegáciou, predstavitelia štátnej správy a samosprávy nášho regiónu, delegácia OblV SZPB a klubu Zväzu vojakov SR Nové Mesto nad Váhom vedená predsedom Kamilom Krištofíkom, súčasťou delegácie bol aj predseda ZO SZPB Cetuna Pavol Bahník, delegácia OblV Trenčín, ZV SR Piešťany, členovia klubu vojenskej histórie-západ a obyvatelia širokého okolia. Medzi vzácných hostí patrili syn gen. Jozefa Brunovského-veliteľa 2. čsl. partizánskej brigády J.V.Stalina Štefan Brunovský, predseda ÚV ČSBS Jaroslav Vodička, starostka družobného mesta Uherský Brod Mirka Poláková a družobné delegácie ČSBS Kyjov a Uherské Hradište. Dvesto účastníkov pietnej spomienky spoločne vzdalo úctu, česť a vďaka položením vencov a kytic k pomníku padlých všetkým, ktorí položili svoje životy, aby sme mohli žiť v slobodnej krajine a mieri.

Cetunský boj bol vyvrcholením odboja partizánov proti okupujúcim silám a ich domácim prísluhovcom v Podjavorinsko-podbradlian-

skom regióne. Napriek tomu, že sa odohral krátko pred oslobodením Podjavorinsko-podbradlianskeho kraja, vyžiadala si životy 14 mladých partizánov, ale aj životy dvoch významných regionálnych partizánskych veliteľov, kpt. Miloša Uhra a jeho zástupcu npor. Antona Jakubíka z oddielu „Hurban“ 2. čsl. partizánskej brigády J. V. Stalina. V predvečer pietnej spomienky 24.2.2023 delegácia obce, oblastného výboru SZPB a ZO SZPB Cetuna, odhalila pamätnú tabuľu na utajovanom dočasnom mieste pohrebu kpt. Miloša Uhra a jeho zástupcu npor. Antona Jakubíka.

Hrdinstvu a odvahe cetunských partizánskych bojovníkov vzdávame našu poklonu a vďaka. Natrvalo sa zapísali do dejín nášho kraja a slovenského národa, ako hrdinovia, ktorí sa odvážne postavili proti presile jednotky vrahov a podpaľčov z SS Kampfgruppe Edelweiss pod velením mjr. Ervina Thuna von Hohenstein, súčasťou ktorej bol aj slovenský oddiel pod velením kpt. Jozefa Nižňanského. Krátko predtým vypálili a postrieľali občanov obcí Klak a Ostrý Grúň. Podobné plánovali i pre Cetunu a prilahlé kopanie, kde chceli zničiť odpor partizánov.

Nemožno zabudnúť ani na hrdý kopaničiarsky ľud, ktorý utváral pre partizánsku vojnu pevné zázemia a bol pre partizánov oporou v nerovnom boji.

Nezabudneme.

Kamil Krištofík, predseda Oblastného výboru SZPB Nové Mesto nad Váhom, člen ÚR

Manipulace a zastrašování pojmem „extrémismus“

Některé vlastenecké spolky včetně Českého svazu bojovníků za svobodu (ČSBS) jsou již delší dobu předmětem nevybíravých kampaní. A to jak ze strany tzv. „mainstreamu“ tak i některých politiků. Jedním z výrazů, kterými jsou takové spolky, ale i někteří jednotlivci označováni je výraz „extrémismus“, „extrémistický“ a jeho další odvozeniny. Legálnost existence všech spolků v České republice je dána Ústavou České republiky, zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších právních předpisů a usnesením soudů České republiky. Ještě je třeba poznamenat, že existence spolků v České republice je realizací svobody sdružovací, která je garantována především čl. 20 Listiny základních práv a svobod v Ústavě České republiky a také čl. 22 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech – vyhl. 120/1976 Sb. m.s., který u nás platí už téměř 50 let. To, že před rokem 1990 byla tato svoboda porušována je věc jiná. Tolik úvodem.

A nyní k pojmu „extrémismus“. Toto slovo má původ v latině, je třetím stupněm od slova *exter* nebo *extremus* (vnější, vzdálený), tedy v superlativu nejvzdálenější, nejzadnější, poslední. Z toho vzniklo anglické *extreme* = nejvyšší stupeň, nanejvýš či krajnost. Není zde tedy patrné citové zabarvení. Obdobně jako třeba

v portugalštině. Naopak v němčině nebo ve španělštině již nabývá citového zabarvení ve významu *přemrštěný, přepjatý*.

Právní dimenze

Požádali jsme o vyjádření právníka, který provozuje právní praxi a zde je jeho vyjádření. Náš právní řád pojmy „extrémismus“, „extrémní“ apod. nikde **ne**definuje, ba ani necharakterizuje. Pojmem „extrémismus“ se zabývá např. politologie, ale to je z právního hlediska zcela nezávislé. Ve zprávách některých orgánů jako např. Ministerstva vnitra ČR nebo Bezpečnosti informační služby (BIS), mohou být některé subjekty (politické strany, spolky atp.) označeny jako „*extrémistické*“, **to však nemá žádný právní význam**, i kdyby takto byly označeny třeba tisíckrát.

Je třeba zdůraznit, že **vždy rozhoduje soud**, a to jak o vzniku spolku (viz § 226 odst.1 občanského zákoníku), tak o jeho zrušení (viz § 172 odst.1 zejména písm. a) občanského zákoníku). Takže, pokud je nějaký spolek zapsán do veřejného rejstříku, což je např. i případ ČSBS, a nebyl soudem zrušen, **jde nejen o zcela legální, ale i legitimní organizaci (spolek)**. A pokud nějaký poslanec nebo poslankyně, senátor nebo senátorka, novinář či redaktor, někoho takto označí, tak se jedná pouze a jen o je-

jich subjektivní nezávislý názor, který může být i, záleží na souvislostech, pomluvou ve smyslu § 184 trestního zákoníku nebo přestupkem proti občanskému soužití podle § 7 zákona č. 251/2016 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Takže pokud jde o řádně registrované spolky, jakým je i ČSBS, tak důvodem k jejich zrušení nemůže být žádné jeho označení jako „*extrémistický*“ - viz ustanovení § 172 občanského zákoníku. **Výhradně soud** může zrušit právnickou osobu, tedy i spolek, a to pouze za podmínky, že vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek. O žádném „*extrémismu*“ se v zákoně nehovoří. Nestačí však dovolávat se, že byl narušen veřejný pořádek, ale musí se tak stát závažným způsobem.

Závěrem

Český svaz bojovníků za svobodu je podle stanov registrovaných Městským soudem v Praze nestranickou organizací, spolkem. To mj. znamená, že členové žádné politické strany nebo osoby bez politické příslušnosti nemají ze svého (ne)členství žádné výhody, ale ani omezení. A v tom je právě asi naše „*krajnost*“, **že nejsme v žádném směru „*extrémní*“**.

■ red

Sestra Marta Kolesová se dožila 100 let!

Ve čtvrtek dne 2. března, se v sále U Švagerků, v Hradci Králové, sešli zástupci čtyř organizací – KSČM, Levicového klubu žen, Českého svazu bojovníků za svobodu a Česko-ruské společnosti, aby společně oslavili 100. výročí narození naší Marty Kolesové-Svobodové, bývalé herečky Klicperova divadla v Hradci Králové. Je to úžasný věk a Martička se stále aktivně podílí na akcích všech čtyř organizací.

Přivítali jsme mezi sebou předsedu ÚV ČSBS Jaroslava Vodičku, který Martičce předal vyznamenání - Řád ČSBS, za dlouhodobou podporu svobody a demokracie. Dokonce si s ní i zatancoval. Zároveň přijela poblahopřát předsedkyně ÚV KSČM a europoslankyně Kateřina Konečná, která nechtěla věřit, že této opravdové dámě je 100 let. Čestné uznání obdržela od předsedy ČRS Jiřího Klapky. Je třeba velmi ocenit, že na oslavu jubilanťky se dostavila s přáním naše hradecká primátorka Mgr. et Mgr. Pavlína Springerová, Ph.D. Kromě jiných dáreků, jsme ji nechali udělat dort – velkou otevřenou knihu, který jsme nakonec rozkrájeli a každý účastník, bylo nás ke čtyřicítce, ochutnal. Jako přípitek nechybělo šampaňské a společně jsme si připili na zdraví a na život v míru.

Pozvali jsme i harmonikáře Vladimíra Berného, který svým hraním rozezpíval všechny přítomné. Narozeniny sestry Martičky Kolesové se vdařily a budeme se těšit na další.

■ Hanka Žatečková, Ov ČSBS Hradec Králové

▲ Jubilanťka, sestra Marta Kolesová a předseda ÚV ČSBS Ing. Jaroslav Vodička, který předává Řád ČSBS a květiny

80. výročí bitvy o Sokolovo

Dovolu mi osobní vzpomínku na členku SLS Brno Marii Lastoveckou – Ljalkovou. Vyprávěla mi, jak se svými spolubojovníky chránila z řeky Mža severozápadní okraj Sokolova: Ležela na zemi s obličejem do vody, byla ostřelována z německého kulometného hnízda. Z desíti nábojů poslala na Němce devět, poslední si nechala pro sebe. Nemohla se zvednout, protože její kabát nasákl vodou a přimrzla k řece. Když se k ní přiblížily dvě postavy, chtěla se zastřelit v domnění, že jsou to Němci. Slyšela však češtinu, ozvala se, a oni ji odtrhli od ledu a zachránili. Za boj o Sokolovo byla vyznamenána sovětským řádem Rudé hvězdy a Československým válečným křížem 1939 a byla povýšena do hodnosti svobodníka. 28. října 2010 jí prezident České republiky Václav Klaus propůjčil Řád bílého lva II. stupně a stala se první ženou takto vyznamenanou. Zemřela v Brně 7. listopadu 2011.

Čest všem statečným bojovníkům, kteří se zasloužili o naši svobodu. V našich vzpomínkách zůstávají stále.

■ PhDr. Alena Šimková, CSc., předsedkyně SLS Brno

Z posledních partyzánských bojů na Slovensku

Celou zimu příslušníci oddílu Hurban odrazili útoky protipartyzánské jednotky SS - Kampfgruppe Edelweiss, kde kromě německého oddílu byl i kozácký, kavkazský a také nepočtenější slovenský, vedený katem z Klaku a Ostrého Gruně Ladislavem Nižňanským. Ten se nakonec usídlil v Mnichově-SRN, aniž by řekl alespoň pardon. Opět se rozdělili do tří skupin s lokalizací na kopanicích U Haruštíaků, U Kopců a v Dúbravě. Nakonec se partyzáni rozhodli pro protiúder. A tak 27. února 1945 překvapivě nepřátelské jednotky v Cetuně.

„V osadě se rozpoutal krvavý boj“. Přestože „hurbanovci“ způsobili nepříteli značné ztráty, ale i na jejich straně bylo 23 zraněných partyzánů a 17 padlých. Pro příslušníky tohoto oddílu nastaly krušné chvíle. Samuel Beran dále vypráví: „V Cetuně to byl můj poslední boj se zbraní v ruce. Oznámili nám, že ten, kdo může, ať si najde vlastní způsob působení v odboji, neboť už se nedalo organizačně zabezpečovat takovou početnou skupinu. Docházelo i střelivo, naše zásobovatele proviantu Němci pochytili. Podobně jako mnozí jiní jsem pušku předal a dostal jsem nové úkoly... Vytvořili jsme síť spojek, aby se mohly partyzánům a poté sovětským průzkumníkům doručovat důležité informace. Když začátkem dubna dorazily první regulérní jednotky Rudé armády, Samuelovi padl kámen ze srdce. Uvědomil si, že tu hrozí válka přežít! Mimochodem, po útěku z koncentračního tábora bojovali v partyzánském oddíle Hurban i Alfréd Wetzler a Rudolf Vrba, kteří podali světu podrobnou zprávu o nacistických zločinech v Auschwitzu

■ (z článku M. KRNO, Poslední žijící svědek tragické smrti partýzánských velitelů Dibrovu a Uhra přehovoril, PRAVDA)

Blahopřání k životním výročím březen – duben 2023

Zdeňka Římanová, 8. 3. 1933, Holčovice, 90 let; **Eugenie Dětská**, 13. 3. 1933, Brušperk, 90 let; **Zámečnicková Ludmila**, Uherský Brod, 15. 3. 2023, 77 let; **Emil Stebel**, 24. 3. 1928, Jablunkov, 95 let; **Vítězslav Bujnoch**, 27. 3. 1928, Brušperk, 95 let; **Zdeňka Vyvalová**, 29. 3. 1943, Opava, 80 let; **Jiřina Straková**, 1. 4. 1958, Zábřeh, 65 let; **Psoťková Vlasta**, Uherské Hradiště, 3. 4. 2023, 78 let; **Pavla Králová**, 3. 4. 1948, Ostrava, 75 let; **Naděžda Procházková**, 7. 4. 1943, Havířov, 80 let; **Dvořák Jan**, 15. 4. 1953, 70 let; **Kýval Jaroslav**, 25. 4. 1943, 80 let

Partyzánské Brdy a zátah gestapa v roce 1944

V noci z 10. na 11. ledna 1944 proběhl velký společný zátah gestapa z Prahy, Klatov, Kladna a Tábora s posilami SS proti brdským partyzánům - menší bunkr byl nalezen prázdný, ale v hlavním partyzánském bunkru (bunkr A) se gestapo podařilo obklíčit osm lidí včetně předního člena KSČ Josefa Košťálka. Pod hrozbami vypálení okolních obcí Újezdu a Oseka (k bunkru byl dopraven i starosta Újezdu, který partyzány vyzval, aby se vzdali) se partyzáni vzdali, kromě Josefa Košťálka, který se střelil do hlavy a po převozu do nemocnice zemřel. **Čtyři uprchlí sovětští zajatci (S. V. Taskajev, A. N. Nikitič, M. P. Marušenko a L. G. Malov) byli dopraveni k výslechu na pražské gestapo, poté 25. února do Terezína, kde byli 17. dubna 1944 zastřeleni. V bunkru byli dále Jiřina**

Nikodémová a Josef Mašek (oba přežili válku ve vězení) a jeden neznámý uprchlík.

U bunkru, 15.1. 2023, uctili památku brdských partyzánů a lidí z okolí, kteří jim pomáhali: starosta obce Osek - Dušan Kubovčiak, starostka obce Újezd - Alena Fruhaufová, předsedkyně OV ČSBS Beroun - sestra Alena Mészárosová, zástupci společenských organizací a další občané.

■ OV ČSBS Beroun

Pieta českým vlastencům v Hořovicích

Starostka města Hořovice Věra Veverková a místostarostka Eva Kaufmanová, spolu s předsedkyní OV ČSBS Beroun ses. Alenou Mészárosovou a dalšími občany, uctili v prostorách současného Městského úřadu Hořovice, české vlastence a odbojáře Podbrdská. Zde proběhlo 12. ledna 1944 mimořádné zasedání německého lidového soudu. Gestapo v oblasti od léta 1943 provádělo rozsáhlá zatýkáni a několik desítek lidí bylo odvečeno i jako rukojmí, čímž se mělo zabránit dalším sabotážím. Skupinu se gestapo podařilo zlikvidovat poté, co byl 16. listopadu 1943 zatčen sám Jaroslav Neliba. Po několika týdnech se gestapu z výslechu a zpráv konfidentů podařilo zjistit, kde se v Brdech nachází partyzánské

bunkry. Neliba byl 13. prosince 1944 popraven na Pankráci (popravení byli i jeho dva bratři a manželka poslana do koncentračního tábora). V noci z 10. na 11. ledna 1944 proběhl velký společný zátah gestapa z Prahy, Klatov, Kladna a Tábora s posilami SS proti brdským partyzánům...

Po zátahu bylo v okolních obcích pozatýkáno celkem 83 lidí. Šéf pražského gestapa E. Gerke se s vyšším velitelem SS a policie v protektorátu K. H. Frankem dohodl, že přímo v Hořovicích proběhne rychlé výjezdní zasedání zvláštního soudu při Německém zemském soudu v Praze (Schnellgericht). Šlo o novou metodu určenou k zastrašení českého obyvatelstva - německé soudy měly zasedat přímo na místě zatčení pachatelů, kteří měli být co nejrychleji odsouzeni a o procesu mělo být široce informováno okolní obyvatelstvo. Zatčení odbojářů byli dopraveni k výslechu na pražské gestapo, poté 25. února do Terezína, kde byli 17. dubna 1944 zastřeleni.

■ red/ OV ČSBS Beroun

